

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13749-09-18 דבוש נ' כהן

לפני כבוד השופט רונן אילן

התובע: משה דבוש

נגד

הנתבע: הרצל כהן

פסק דין

לפני בקשה לסילוקה על הסף של תביעה לפיצוי בגין הוצאת לשון הרע. בהחלטה של יו"ר דירקטוריון הקרן הקיימת לישראל, מונתה שופטת בדימוס, כשופטת-בודקת לבירור תלונות עובדים כלפי התובע. אותה שופטת-בודקת ערכה בירור, ובמהלכו גם זימנה את הנתבע למתן עדות בפניה. לפי טענת התובע, עדות הנתבע בפני אותה שופטת-בודקת כללה אמירות המהוות הוצאת לשון הרע כלפיו, שעל כך הוגשה התביעה. הנתבע מצידו, מעבר לכפירה בטענות התובע, טוען לחסינות שנתונה לו כמי שמסר עדות בפני גוף "מעין שיפוטי" וכן מאחר ומסר עדות לפי הוראת "רשות מוסמכת" ומכאן בקשתו לדחיית התביעה על הסף. במוקד פסק דין זה איפה, עומדת השאלה אם אותו פרסום עליו מתבססת עילת התביעה אכן נעשה תוך מתן עדות בפני גוף "מעין שיפוטי" ובפני "רשות מוסמכת" ובאופן שמעניק לנתבע חסינות מפני הגשת תביעה בטענה להוצאת לשון הרע.

הרקע הרלוונטי

1. במסגרת התביעה נשוא פסק דין זה, עותר התובע לפסק דין הצהרתי שלפיו העיד הנתבע עדות שקר, לצו המורה לנתבע להתנצל, ולחייב הנתבע בתשלום פיצוי בסך של 240,000 ₪.
2. להלן תובא, בתמצית, המסכת העובדתית כפי שהיא מובאת בכתב התביעה:
 - א. התובע כהן במועדים הרלוונטיים לתביעה זו, כדירקטור בקרן הקיימת לישראל ("קק"ל") וכדירקטור בחברה בת של קק"ל, חברת הימנותא בע"מ ("הימנותא"). הנתבע כהן במועדים הרלוונטיים לכתב התביעה, כמנהל מחלקת עסקאות בהימנותא.
 - ב. בין התובע לבין הנתבע שוררת מערכת יחסים מתוחה, כאשר תביעה שהגיש התובע כלפי הנתבע בטענה להוצאת לשון הרע עודנה תלויה ועומדת בעת מתן פסק דין זה (ת.א. 16-12-34953).
 - א. אותה מתיחות שבין הצדדים נובעת בעיקרה ממסכת מחלוקות שמתבררות בין התובע לבין יו"ר קק"ל, מר דני עטר, ולבין מנהלים נוספים בקק"ל. לטענת התובע, מזה תקופה שמנהלת נגדו מערכה שמבקשת להשחיר את פניו, לפגוע בתדמיתו, להציגו כאדם אלים ומושחת, ולהביא להדחתו מדירקטוריון קק"ל והימנותא.
 - ג. כחלק מאותה מערכה שמתנהלת כלפי התובע, מונתה ועדת ביקורת בראשותו של השופט (בדימוס) אורי שטרזמן, ובהמשך לכך גם מונתה השופטת (בדימוס) דיתה פרוז'ינין לבירור תלונות שהוגשו כלפי התובע. מינויים אלו, לפי גרסת התובע, נעשו בחשכים וכחלק משיטה של מנהלים בכירים בקק"ל שגמרו אומר לפגוע בתובע, ולשם כך לעשות שימוש במשאבי קק"ל, ואף בשופטים בדימוס המהווים "חרב להשכיר".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13749-09-18 דבוש נ' כהן

ד. במסגרת מינוי זה של השופטת (בדימ.) פרוז'ינין, זומן הנתבע למסור בפניה עדות ביום 18.4.24. במהלך עדותו זו, טוען התובע, מסר הנתבע עדות "שקרית וכוזבת" ואשר נועדה להשחיר את פני התובע, ולהציגו כעברייך אליים. התובע מציג 4 דוגמאות לאמירות שאמר הנתבע בעדותו, אמירות אשר לשיטת התובע מייחסות לו התנהלות אלימה ואף עבריינית.

ה. עדות הנתבע בפני השופטת (בדימ.) פרוז'ינין מהווה, לטענת התובע בכתב התביעה, הוצאת לשון הרע, שעל בסיס טענה זו עותר התובע לסעדים הכוללים חיוב הנתבע בפרסום התנצלות ופיצויים.

3. בכתב ההגנה טוען הנתבע שיש לדחות את התביעה לגופה, אך מקדים לטענותיו טענה מקדמית שלפיה עותר הנתבע לסילוק התביעה על הסף. בכתב ההגנה תיאור נוסף, מורחב יותר, של ההשתלשלות שתמציתה מובאת בכתב התביעה. בעיקר, לצורך ההכרעה בבקשה לסילוק התביעה על הסף, כוללת הבקשה תיאור מעמדה של השופטת (בדימ.) פרוז'ינין ומהות המינוי שהוטל עליה. לפי הפירוט שמביא הנתבע, ביום 18.2.25 הגישה גב' אושרת נורי תלונה על התובע בפני מנכ"ל קק"ל, ובמסגרתה טענה להתנהלות של התובע המהווה פגיעה בטוהר המידות, עבירות על כללי מנהל תקין, התעמרות בעובדי קק"ל ואף לחצים פסולים לקידום עסקאות בהן היה לתובע עניין אישי. קק"ל מתנהלת על בסיס קובץ נהלים, ובהם גם נוהל לטיפול בתלונות עובדים (נספח 2 לכתב ההגנה; להלן: "הנוהל").

הנוהל כולל הוראות מפורטות על הדרך בה יש לברר תלונות עובדים, ובהן גם ההוראה שלפיה במצב של תלונה כלפי חבר דירקטוריון, תועבר התלונה לבירור בפני "שופט בדימוס מתחום דיני העבודה" (סעיף 6.6.5 לנוהל). לאותו שופט בדימוס שימונה, מוקנות בנוהל שלל סמכויות לבירור התלונה, ובהן גם הסמכויות לשמוע כל אדם ולדרוש מכל עובד קק"ל שיתייצב בפניו.

השופטת (בדימ.) פרוז'ינין כהנה כנשיאת בית הדין האזורי לעבודה בירושלים. לפיכך, על בסיס הוראות אלו של הנוהל, הורה יו"ר קק"ל על מינוי שופט בודק, וחתם מנכ"ל קק"ל ביום 18.3.11 על כתב המינוי של השופטת (בדימ.) פרוז'ינין כממונה על בירור תלונות עובדים (נספח 5 לכתב ההגנה). כך איפה, אותה עדות של הנתבע שעליה מבסס התובע את התביעה נגדו, ניתנה בפני השופטת (בדימ.) פרוז'ינין, במעמדה כממונה על בירור תלונות עובדים לפי כתב המינוי שנחתם ולפי הוראות הנוהל. בהמשך, ביום 13.6.18 השלימה השופטת (בדימ.) פרוז'ינין את דו"ח הבדיקה שבסיכומו המליצה להפסיק את כהונתו של התובע כדירקטור בקק"ל.

ביום 10.6.18, זמן קצר טרם שהייתה אמורה להתכנס האסיפה הכללית של קק"ל לצורך בחינת המשך כהונתו של התובע כדירקטור בקק"ל, התפטר התובע מכהונתו כדירקטור בקק"ל.

תמצית טענות הצדדים

4. לטענת הנתבע יש לסלק את התביעה על הסף. הנתבע מבסס את הבקשה על ההוראות המקנות חסינות מפני תביעה בטענה להוצאת לשון הרע, ובשתי חלופות – הן כאשר הפרסום נשוא התביעה נעשה במהלך דיון בפני בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית; והן כאשר הפרסום נעשה לפי הוראת "רשות מוסמכת".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13749-09-18 דבוש נ' כהן

לפי גרסת הנתבע, העדות עליה מתבססת התביעה ניתנה על ידיו בפני השופטת (בדימ.) פרוז'ינין, אשר לפי כתב המינוי יש לראותה כגורם מעין שיפוטי ואף "רשות מוסמכת". במצב זה, ממשיך הנתבע, אין כל טעם בבירור התביעה שדינה להידחות על בסיס אותה חסינות. במצב זה, ממשיך וטוען הנתבע, גם אין זה ראוי להשחית זמן ומשאבים בבירור התביעה ואף אין לאפשר ניסיון לעקוף את סעיף החסינות תוך הפנייה לעוולת מסגרת כגון הפרת חובה חקוקה.

5. תגובת התובע לבקשה זו הוגשה ביום 4.12.18. התגובה כוללת חזרה על אותן טענות שהעלה התובע בכתב התביעה – הטענות לרדיפה אישית ומסע הכפשות המתנהל נגדו, מסע שבמסגרתו גם מסר הנתבע "עדות שקר" וכזבים, שאת אמתותם עליו להוכיח בתביעה זו. עוד טוען התובע בתגובתו, כי קק"ל הינה חברה לתעלת הציבור והליך הבדיקה שהתנהל איננו הליך "מעין שיפוטי" אלא הליך שהתנהל "במעמד צד אחד, ללא בדיקה ו/או ביקורת ו/או בירור על מנת להגיע לחקר האמת". מדובר בסך הכל, כך לגרסת התובע, בבירור פנימי שנערך למראית עין, שלכן אין עדות הנתבע יכולה לחסות תחת כנפי החסינות לה טוען הנתבע.

דיון

6. החלטה זו ניתנת בעקבות החלטה קודמת שניתנה ביום 30.12.18 על ידי מותב זה בתביעה נוספת אשר הגיש התובע כנגד נדב עשהאל, אף היא בטענה להוצאת לשון הרע במהלך עדות שניתנה בפני השופטת (בדימ.) פרוז'ינין (ת.א. 18-09-3953; להלן: "עניין עשהאל").

בהחלטה שניתנה בעניין עשהאל, נקבע, בתמצית, כך:

א. לא בנקל תסולק תביעה על הסף, אלא רק באותם מקרים לא שכיחים בהם ימצא שלתובע אין סיכוי לזכות בסעד שהוא מבקש, אף לא סיכוי קלוש.

ב. עילת התביעה מתבססת על טענה להוצאת לשון הרע, לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק").

ג. בסעיף 13 לחוק מובאת רשימה של פרסומים שהם מותרים, הגם שיש בהם לשון הרע. בהם גם ההוראה בסעיף 13 (9) שלפיה לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי "פרסום שהמפרסם חייב לעשות על פי דין או על פי הוראה של רשות המוסמכת לכך כדין או שהוא רשאי לעשות על פי היתר של רשות כאמור". הודגש כי החסינות המוקנית לפי הוראה זו, נועדה לאפשר לרשויות מדינה רשמיות לבצע את תפקידן ולהפעיל סמכויותיהן, בלא מורא מפני תביעות על התבטאויות שהתבטאו במסגרת תפקידן. עוד הודגש כי פרסום שנעשה על פי הוראה של רשות מוסמכת או לפי היתר מרשות מוסמכת, לא יבסס עילה למשפט אזרחי, אפילו היה הפרסום "לשון הרע" ואפילו היה כוזב ונעשה בזדון או בחוסר תשומת לב.

ד. נקבע כי קק"ל הינה "רשות מוסמכת". כך על בסיס מעמדה הייחודי של קק"ל וכפי שנקבע גם בפסיקה קודמת. וכך גם מעמדה של אותה שופטת-בודקת שמונתה על ידי מנכ"ל קק"ל, בהתאם לסמכותו לפי נוהל קק"ל לטיפול בתלונות עובדים. שופטת-בודקת שלפי אותו נוהל גם מוסמכת לדרוש מכל עובד קק"ל להתייצב בפניה למסירת ידיעות או מסמכים הדרושים לבירור התלונה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13749-09-18 דבוש נ' כהן

- ה. ומכאן, נקבע שעדותו של הנתבע באותו עניין, נדב עשהאל, בפני השופטת (בדימ.) פרוזינין במעמדה כשופטת-בודקת, מהווה עדות שניתנה לפי הוראת רשות מוסמכת וזו חוסה בחסינות הקבועה בסעיף 13 (9) בחוק. כתוצאה מהכרעה זו נדחתה התביעה על הסף.
7. טיעוני הנתבע בבקשה שהגיש בתיק זה מתבססים גם על הוראות החסינות לפי סעיף 13 (9) בחוק. בדומה לעניין שנדון בעניין עשהאל, גם העדות עליה מתבססת התביעה בתיק זה ניתנה בפני השופטת (בדימ.) פרוזינין במעמדה כשופטת-בודקת לפי כתב המינוי ממנכ"ל קק"ל. לטענת התובע, בעת מתן העדות לא היה הנתבע עוד עובד קק"ל. לא מצאתי במצב עובדתי זה כדי להצדיק שלילת זכות הנתבע לחסינות. לא מצאתי לערוך אבחנה, לעניין תחולת החסינות, בין עד שזומן בהיותו עובד קק"ל לבין עד שזומן על בסיס היותו בעבר עובד קק"ל. זה וגם זה העידו במסגרת אותה בדיקה ואין הגיון שתיעשה אבחנה ביניהם, כזו שמנסה לעשות התובע. כך בפרט כאשר תחולת ההגנה לפי סעיף 13 (9) בחוק משתרעת הן על דברים שהמפרסם "חייב לעשות" (למשל – חובת עובד קק"ל למסור עדות בפני השופטת-בודקת) אך גם על דברים שהמפרסם "רשאי לעשות" (למשל – עדות שניתנה ביוזמת עובד לשעבר ואפילו לא חייב היה להתייצב ולמסרה). כמו במקרה נשוא עניין עשהאל, אף העדות עליה מתבססת תביעה זו נמסרה בפני שופטת-בודקת שמונתה לבירור תלונה כלפי התובע, ולכן אף העדות נשוא תביעה זו זכאית לחסינות הנתונה לעדות שנמסרה לרשות מוסמכת, לפי סעיף 13 (9) בחוק.
8. למעלה מהצורך, מאחר ולכך התייחס התובע בתגובתו, יצוין שלתוצאה זוהי ניתן להגיע גם בהתבסס על הוראת החסינות הקבועה בסעיף 13 (5) בחוק, ההוראה הנוספת עליה בסס הנתבע את בקשתו הוא לסילוק התביעה על הסף.
- א. סעיף 13 (5) בחוק מורה כי לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי "פרסום ע"י שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור".
- ב. סיווגו של גוף, אם עונה הוא על ההגדרה של גוף "מעין שיפוטית" איננו פשוט והשאלה העסיקה את בתי המשפט עוד מקדמת דנא (ראו למשל: בג"ץ 3/58, ברמן נ' שר הפנים, פ"ד יב (2), 1493, 1504). נראה שהמענה לשאלה טמון במכלול נסיבות העניין, בהגדרת תפקידיו של הגוף הנדון ובתכלית ההוראה מכוחה הוא פועל. בעניין דנא, ראשית לכל יש להדגיש כי מדובר במינוי שמראש נקבע שיהיה בפני "שופט בדימוס מתחום דיני העבודה" (סעיף 6.6.5 בנהל). ההוראה המחייבת שבירור תלונה ייעשה דווקא בפני שופט בדימוס, עשויה ללמד על אופיו של התפקיד. בנוסף, כפי שכבר הובהר, קק"ל הינה "רשות מוסמכת" וכך גם אותה שופטת-בודקת שמונתה לפי נוהל קק"ל לטיפול בתלונות עובדים. בחינת סמכויותיה של אותה שופטת-בודקת מלמדת שבהן הסמכות לדרוש מכל עובד קק"ל כל ידיעה או מסמך, לדרוש מכל עובד קק"ל להתייצב בפניה, לקבל את התייחסות הנילון, ולבסוף – להוציא החלטה הכוללת את ממצאי הבירור ומסקנות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13749-09-18 דבוש נ' כהן

- במצב זה, נוכח ההוראה הקובעת שהבדיקה תיעשה בידי שופטת בדימוס, נוכח תכלית המינוי לבירור תלונה, לנוכח סמכויות השופטת-בודקת בבירור התלונה, ולנוכח החובה להביא את ממצאי הבדיקה במסמך מסכם הכולל המלצות – הרי שעסקינן בתפקיד שהוא "מעין שיפוטי".
- ג. משנמצא שתפקידה של השופטת (בדימ.) פרוזינין בפניה נשמעה עדות הנתבע נשוא התביעה היה תפקיד "מעין שיפוטי", הרי שאף עדות שנשמעה בפניה במילוי תפקידה זה חוסה תחת החסינות המוחלטת הקבועה בסעיף 13 (5) בחוק. כך וללא תלות בשאלה אם העדות שניתנה הייתה אמת או כזב, אם בתום לב נשמעה או שמא בזדון. במצב זה, נוטות כפות המאזניים לאותו אינטרס ציבורי המבקש לאפשר עריכת בירור בפני גופים משפטיים או מעין שיפוטיים, בלא שהעדים יחששו מפני תביעות בטענה להוצאת לשון הרע בגין העדות שמסרו.
9. כך איפה מתברר שהתביעה אותה הגיש התובע כלפי הנתבע מתבססת על "פרסומים" שנעשו על ידי הנתבע בעדותו בפני גוף "מעין שיפוטי" וכן בפני "רשות מוסמכת". עדותו בפני שופטת-בודקת שמונתה בידי מנכ"ל קק"ל לבירור תלונות כלפי התובע.
- ומשכך, אפילו כל הפרסומים להם טוען התובע אכן נעשו בידי הנתבע, ואפילו פרסומים אלו אכן מהווים "לשון הרע" כהגדרתה בחוק, ואפילו פרסומים אלו כוזבים ולא בתום לב נעשו – אין בכך כדי להביא לקבלת התביעה. אין בכך, שכן לנתבע עומדת החסינות המוחלטת הקבועה בסעיפים 13 (5) ו-13 (9) בחוק.
10. נוכח כל האמור לעיל, משנמצא שעילת התביעה מתבססת על טענה להוצאת לשון הרע, ומשנמצא שאותו פרסום עליו מתבססת עילת התביעה נעשה בעדות הנתבע בפני גוף "מעין שיפוטי" וכן "רשות מוסמכת" (שופטת-בודקת שמונתה על ידי מנכ"ל קק"ל לבירור תלונות עובדים) – עומדת לנתבע החסינות הקבועה בסעיפים 13 (5) ו-13 (9) של החוק.
- לפיכך, בהתאם לסמכותי לפי תקנה 101 (א)(3) בתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1983, אני מורה על דחיית התביעה על הסף.
- בשים לב לכך שהתביעה סולקה על הסף ובטרם התקיימו דיונים במסגרתה, יישא התובע בהוצאות הנתבע בסך של 10,000 ₪.
- ניתן היום, כ"ג טבת תשע"ט, 31 דצמבר 2018, בהעדר הצדדים.

רוני אילון, שופט